

MŮŽE SE VŮBEC ČLOVĚK ZMĚNIT?

První čtení: Př 2:6-11

Neboť moudrost dává Hospodin, poznání i rozumnost pochází z jeho úst. Pro přímé má pohotovou pomoc, je štítem těm, kdo žijí bezúhonně, chrání stezky práva a střeží cestu svých věrných. Tehdy porozumíš spravedlnosti, právu a přímosti, všemu, co zanechává dobré stopy. Neboť moudrost vejde do tvého srdce a poznání oblaží tvou duši. Tvou stráží stane se důvtip, rozumnost tě bude chránit.

* * *

Dnes jsme v poměrně malé sestavě, protože naše hlídka vyjela na víkendovku. Pojdme využít příležitost a do dnešního kázání se pokusme zapojit ve větším počtu. Budu vděčný, když budete se mnou aktivně spolupracovat.

Je to ještě jedno společné zastavení k tématu duchovní obnovy.

K dnešnímu slovu mě inspirovala přednáška vězeňského kaplana – tedy duchovního, který slouží vězňům, Bohdana Pivoňky. Jeho postřehy vychází z mnohaleté zkušenosti s lidmi, kteří se ocitli za okrajem zákonného jednání, byli za to potrestáni a opravdu **potřebují radikální proměnu svého smýšlení a jednání** proto, aby se jejich život dostal do normálních kolejí.

Budeme-li k sobě sami upřímní, tak i my, i když nejsme odsouzeni za přestupky proti zákonu, sami často potřebujeme změnit své smýšlení a jednání.

Moje úvodní otázka zní:

- **MŮŽE SE VŮBEC ČLOVĚK ZMĚNIT?**

Zkušenost je taková, že se člověk sice může **ZMĚNIT**, jde to ale **HODNĚ ZTĚŽKA** a většinou je to **SPÍŠE K HORŠÍMU**.

Jsme odchováni optimismem sekulárního humanismu, který vidí v člověku jen samé dobro. Pokud se v našem jednání něco pokazí, pak to **svádíme na špatný vliv okolí, nekvalitní či zanedbanou výchovu**. Když nám dojdou argumenty, pak ještě vytáhneme **vrozenou danost**.

Přitom zapomínáme na skutečnou realitu. Tu nám odhaluje Boží slovo. V listu Římanům 3:10–12 máme zaznamenáno: ... *Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden...*

Tyto verše se odvolávají na Žalm 14:2-3 *Hospodin na lidi pohlíží z nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li se po Boží vůli. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo.*

Nemáme-li podnět, nemáme-li vnější nebo vnitřní stav nouze, nebo nemáme-li motivaci v podobě Božího milosrdenství, pak se o Boha, o Jeho řád, o Jeho pohled na spravedlnost nestaráme.

Někdy je to s námi jako s tím chlapíkem, co skočí z mrakodrapu: Když letí kolem desátého patra, tak na něj druhý z okna volá: „Tak jak je, chlape?“ On mu stačí odpovědět: „Zatím dobrý, pořád letím...“

Co nám k tomu říká prorok Malachiáš 3:6-7: *„Já Hospodin jsem se nezměnil, ani vy jste nepřestali být syny Jákobovými. Už za dnů svých otců jste se odchýlili od mých nařízení a nedbali jste na ně. Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů...“*

Hodně střízlivý pohled – přesto, že jsme dostali pravidla, byl nám vytyčen bezpečný prostor, moc dobře víme, co je a není dobré, zůstáváme „syny Jákobovými“, tedy jsme **úskoční ve svém smýšlení i jednání**. (vzpomeňte na konstatování, že „nejpřevrácenější je lidské srdce“) Nežřídká ohýbáme pravidla podle své momentálně potřeby. Kdo někdy vychovával děti, tak si jistě povšiml, jak už docela brzo dokážou šikovně manipulovat s rodiči a sourozenci tak, aby dosáhly svého. A toho se tak snadno nezbavíme ani v dospělosti. Na ohýbání pravidel je často založeno podnikání a obchodování, politika, řešení sporů se sousedy...

Na druhou stranu platí to, co tu stojí: **zárukou jakékoli dobré změny je pro nás skutečnost, že se Pán Bůh nemění**, je Jeho záměr je s každým z nás stále stejný: je to smýšlení o dobru a pokoji. A je tu obsažena i velice lukrativní nabídka:

Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů...

- **CO NÁS KE ZMĚNĚ MŮŽE DOVĚST?**

Většinou je to silný **VNĚJŠÍ IMPULS** – nějaká událost, která se nás přímo týká, nebo ovlivní naše myšlení. Někdy je to ohrožení vlastního života (vážná nemoc, kritická operace, klinická smrt), jindy je to ztráta někoho blízkého, ztráta práce, nebo nějaké jistoty. **To je vždycky silná motivace.**

Náhle totiž zjišťujeme, že jsou skutečnosti, na které jsme krátkí. A přesto doufáme, že je to jen špatný sen, že tohle se nemůže stát nám, že to dobře dopadne..., a trvá nám, než se smíříme se skutečností.

Velmi zdárně je naše smýšlení zachyceno v jedné novele z doby vyvražďování evropských Židů během druhé světové války. Dva bratři se při nástupu nacistů k moci ujist'ují, že historie antisemitismu a s ním spojené šikanování, okrádání a zabíjení Židů patří do středověku, nikoli do naší moderní doby.

Teprve, když zjistíme, že se kácí i v našem lese – tedy že se nás ty nepříjemné události týkají osobně, dáme za pravdu slovům z Žalmu 49:8:

„Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe.“

Tohle poznání se v životě vyvažuje zlatem. Pokud se má něco skutečně hluboce změnit, pak v tom potřebuji pomoc zvnějšku.

Pokud dojdeme takového poznání, pak na sebe můžeme vztáhnout volání z Pláče 5:21:

„Obrat' nás, Hospodine, k sobě a my se navrátíme, obnov naše dny jak za dnů dávnověkých.“

Někdy je pro nás tím dobrým impulsem poznání Božího zájmu o nás, porozumění Božímu milosrdenství a slitování, šok z toho, že jsme někým bezpodmínečně přijati (Žalme 116:5):

Hospodin je milostivý, spravedlivý, náš Bůh se slitovává.

- ***CO TAKOVÁ ZMĚNA PODLE VÁS OBNÁŠÍ? PROČ JE TOLIK NAMÁHAVÁ?***

Každá změna je vykročení z určité pro nás „bezpečné“ či „komfortní“ zóny. Tedy z prostředí, které důvěrně známe (a to i kdyby bylo z pohledu jiných lidí opravdu špatné).

Navíc každá zásadní **ZMĚNA VELICE BOLÍ**. Rozhodneme se pro ni teprve tehdy, když se ujistíme, že projít změnou pro nás bude znamenat menší bolest, než nám přináší setrvávání v tom, v čem se nacházíme.

Namáhavá je i proto, že nestačí jenom chtít a rozhodnout se, nýbrž je potřeba vytrvat v rozhodnutí, ale i v pohybu. **Naše proměna je dlouhodobý proces**, kdy se pohybujeme někde na **rozmezí toho, co bylo a co bude**, nebo jinak řečeno: kým jsme kdysi byli a kým máme být.

Římanům 12:2

A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.

- **CO JE POTŘEBA, ABY SE ZMĚNA V NAŠEM ŽIVOTĚ USKUTEČNILA A MY SE PROMĚNILI?**

Protože nikdo z nás není osamělým ostrovem, potřebujeme **OBECENSTVÍ**. Společnost druhých lidí – nejlépe naladěných na stejnou vlnovou délku – je to, co nám **poskytuje zázemí, bezpečný prostor pro uskutečnění změny a podporuje nás ve vytrvalosti**. Lidé, ke kterým máme důvěru, nám mohou poskytnout zpětnou vazbu, mohou korigovat naše jednání, mohou s námi projít některé obtížné kroky či rozhodování. Zájem – respekt – láska – povzbuzování... (Židům 10:24-25)

Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův.

- **CO PRO TEBE ZNAMENÁ DŮVĚRA?**

Důvěra ve vztahu znamená, že ten druhý pro mě zamýšlí to nejlepší a nikdy mé slabiny neobrátil proti mně, ani o mně nebude nic důvěrného či nepravdivého roztrušovat po okolí; nedosoudí mě, když selžu... **Vím, že se na něj mohu za každých okolností spolehnout.**

- **CO POTŘEBUJEME VE CHVÍLI, KDY SELŽEME A PROPADNEME SE OPĚT DOLŮ?**

Potřebujeme **ZÁCHRANNOU SÍŤ**, která nás zadrží v pádu až na dno a umožní nám znovu začít. Záchrannou síť potřebujeme ještě víc, než provazochodci, kteří mají dokonalý smysl pro rovnováhu a nebojí se výšek. I oni jsou jištěni alespoň lanem a mnohdy i sítí pod sebou.

Takovou záchrannou sítí může pro nás být skupinka, kde se navzájem otevíráme jeden druhému se svými příběhy a zápasy. Může to být zcela konkrétní člověk – náš skutečný přítel, ale třeba i odborník – lékař, psycholog, psychiatr, nebo sociální pracovník či právník, s nímž můžeme řešit věci, na které nestačíme a které nás stahují dolů. (Příslaví 17:17)

V každičkém čase miluje přítel, zrodil se bratrem pro doby soužení.

Nejsme na to sami! Počítejme s Boží mocí, počítejme s tím, že skutečným přítelem pro doby soužení se nám může stát Ježíš.

Ámen.

Petr Plaňanský (KS Nymburk 10. 3. 2019)